

VETERIS TESTAMENTI CUM NOVO PARALLELISMUS

IN HIS QUÆ AD MESSIAM PERTINENT.

Predicta in veteri Testamento. — Completa in novo.

CAPUT PRIMUM.

JESUS DE SEMINE ABRAHAM.

Gen. c. 12, v. 1, 3: *Dixit Dominus ad Abraham... In te benedicetur universa cognatione terræ.*

Gen. c. 18, v. 17, 18: *Dixitque Dominus: Num celare poterat Abraham que gesturus es, cum futurus sit in gentem magnam ne robustissimam, et benedicendæ sint in illo omnes nationes terræ?*

Gen. c. 22, v. 15, 18: *Vocavit autem Angelus Domini Abraham secundo de caelo, dicens... Benedicentur in semine tuo omnes gentes terræ.*

Math. c. 1, v. 1: *Liber generationis Jesu Christi, filii David, filii Abraham.*

Luc. c. 3, v. 23, 34: *Et ipse Jesus erat incipiens quasi annorum triginta, ut putabatur, filius Joseph, qui fuit Heli, ... qui fuit Isaac, qui fuit Abraham.*

Gal. c. 3, v. 16: *Abraham dicitur sicut promissiones et semini ejus. Non dicit: Et seminibus, quasi in multis; sed quasi in uno et semini tuo, qui est Christus.*

CAPUT II.

JESUS DE SEMINE ISAAC.

Gen. c. 26, v. 2, 4: *Apparuitque et (Isaaco) Dominus, et ait... Benedicentur in semine tuo omnes gentes terræ.*

Math. c. 1, v. 1, 2: *Liber generationis Jesu Christi, filii David, filii Abraham. Abraham genuit Isaac. Isaac autem genuit Jacob.*

Luc. c. 3, v. 23, 34: *Et ipse Jesus erat incipiens quasi annorum triginta, ut putabatur, filius Joseph, ... qui fuit Jacob, qui fuit Isaac.*

CAPUT III.

JESUS DE SEMINE JACOB.

Gen. c. 28, v. 12, 14: *Viditque (Jacob) ... Dominum in visum scalæ, dicentem sibi: Benedicentur in te et in semine tuo cuncta tribus terræ.*

Num. c. 24, v. 15, 17: *Dixit Balaam filius Beor ... Orietur stella ex Jacob, et consurgit virga de Israel: et percussit duces Moab, vastabitque omnes filios Seth.*

Math. c. 1, v. 1, 2: *Liber generationis Jesu Christi, filii David, filii Abraham. Abraham genuit Isaac. Isaac autem genuit Jacob. Jacob autem genuit Judam et fratres ejus.*

Luc. c. 3, v. 23, 34: *Et ipse Jesus erat incipiens quasi annorum triginta, ut putabatur, filius Joseph, ... qui fuit Jacob, qui fuit Isaac, qui fuit Abraham.*

Nobile hoc Balaam predictum nobis eripere con-

tendunt Judæi recentiores, ac in primis R. Lipma in Libro Nitzachon, qui et totum *צאצא יצחק* exponendum censet. Unde cum juxta hanc interpretationem nec duces Moab interfecerit Jesus, nec vastaverit filios Seth, nec Idumæam possederit, nec Israelis opes ac robur à Jesu temporibus creverit, perperam hæc in Jesum conferri arbitrat. Grotius, qui peræque Prophetarum de Christo oracula eruditè quidem et acutè interpretationibus, at non iudem veris labefactavit, Judæos illos novitios ferè assecutur, atque hæc ad Davidem fecit, quod et antea fecisse Julaium impetorem notat Cyrillus. (Livr. 8, contr. Julian., 2 Reg. 8, 2.) A Davide autem attritus esse Moabitas et Idumæos traditum est in libro secundo Samuelis, et ipsi Davidis Psalmi indicant. Mysticè tamen ad Messiam hoc Balaam predictum Grotius referri posse concedit. Nos hæc negamus sumi posse *צאצא יצחק*, sed tantum *צאצא ישראל* interpretanda esse affirmamus, eoque sensu Christum Jesum notari. Nam quid hæc sibi volunt, si sumantur *צאצא יצחק*, Orietur stella ex Jacob? quid ista, Et consurgat virga de Israel? atque hæc, Vastabit omnes filios Seth? an universum genus humanum vastavit David? Grotium appello: an id facturus est Messias ille à Judæis expectatus? Lipmanum, gregalesque ipsius interrogo. Nam quod Sethum nescio quem Moabitarum regem comminiscitur Grotius, vel imaginariam quosdam urbem Mohabitudinem R. Nathan, alique Rabbini absurdissimas interpretationes excogitant, nômè fuit satis apertis oculis lucem intueri, quam micare in tenebris? Hæc igitur, quæ merè metaphorica sunt, quæ eundem sit in reliqua predictionis expositione manifestè demonstrant. Stellam dicimus Jesu Christi symbolum esse, quem solis tidem, et lucis, et ignis symboli significant ostendemus infra in Parallelismo. Virga quoque appellatur, *ענב* hoc est, sceptrum; et region dignitatem se potestatem signat, quam Jesu quoque convenire reddidit *אֲדֹמָוֹס*: in quo præclarum Christi notationem animadverto. Nam cum R. Abraham Seha in Fasciculo myrrhæ observaverit *ענב* per cabalisticam artem Dei nomen continere, *ענב* Interpretes Septuaginta exposuerunt *אֲדֹמָוֹס*, ut intelligeremus divinitatem pariter et humanitatem Messie eodem comitate significari. Principes Moab, quæ gens fuit idolotum cultu impense dedita, et hoc nomine in Libris sacris sæpe perstricta, simulacrorum cultores exprimiunt, quorum superstitiosum Christum Jesus

emendavit et repressit, ut probavit quoque noster Parallelismus. Filios Seth intellige mortales omnes: à Setho enim ortus est Noe, humani generis reparator. Optimè itaque vertit hanc clausulam Onkelos: *Et dominabitur omnium filiorum hominum*; quod in Christum quam aptè quadret abundè disceret ex Parallelismo. Unum hic proferam Isaiæ testimonium, undè alteri huic Balaam lux et robur accedet (Isa. c. 11, v. 1, 4, 10): *Et egredietur virga de radice Jesse, et flos de radice ejus ascendet... et percussit terram virga oris sui.* Ergo veteres Judæorum magistri Messiam hic à Balaamo fuisse prædictum bonâ fide fatentur, atque hoc oraculum præ cæteris admiratione dignum arbitrantur. Sic intellexit et interpretatus est Oukelos; sic Jonathan ben Uziel; sic et impius ille Bar-Cokela, qui cum Messiam se ferret, temporibus Adriani, id nominis ex hoc Balaam vaticinio adscivit, ac si *Filium stellæ* diceret, et in se oraculum hoc exitum habere jactavit: quod et R. Akiba, ab eo ita deceptum, ut apud ipsum armergi munus obiverit, dicere consuevit legitur in Midrasch Threnorum, et in libro Taanit Thalmudis Hierosolymitani, et apud Maimonidem in Jad Chazacah. (Jad Chaz., libr. de Reg., cap. 2.) Hic verò suam prædicti hujus interpretationem ita temperat in *Sententiis*, ut partim ad Davidem, primum nempe Messiam, partim ad secundum, verumque Messiam spectare velit; atque hæc quidem ad Davidem: *Videbo eum, sed non modo. Orietur stella ex Jacob. Percussit duces Moab. Et erit Idumæa possessio ejus*; ista verò ad Messiam: *Intuebor illum, sed non propè. Consurgat virga de Israel. Vastabitque omnes filios Seth. Hereditas Seir cedet inimicis suis. Messias autem convenire ista: Vastabitque omnes filios Seth; probat ex his Zacharie, c. 9, v. 10: *Et potestas ejus à mari usque ad mare*: quod ut hic totius orbis, ita illic omnium hominum significet imperium. Eandem opinionem persecutus est R. Joseph Albo in libro Fundamentorum, quam et à magistris suis accepisse se ait.*

CAPUT IV.

JESUS DE SEMINE JUDÆ.

Gen. c. 49, v. 10: *Non auferetur sceptrum de Juda, et dux de femore ejus, donec veniat qui mittendus est, et ipse erit expectatio gentium.*

Math. c. 1, v. 5, 16: *Judas autem genuit Phares et Zaram de Thamar... Jacob autem genuit Joseph, virum Mariæ, de qua natus est Jesus, qui vocatur Christus.*

Luc. c. 3, v. 23, 34: *Et ipse Jesus erat incipiens quasi annorum triginta, ut putabatur, filius Joseph... qui fuit Phares, qui fuit Juda.*

Hebr. c. 7, v. 14: *Manifestum est enim quod ex Juda ortus sit Dominus noster.*

Apoc. c. 5, v. 5: *Et unus de Senioribus dixit mihi: Ne flevitis, ecce vici Leo de tribu Juda, radix David.*

4° Ex omnibus, quæ in Scripturâ sacrâ venturi Christi prænuentia existant, oraculis, ut splendendum imprimis ac illustre, ita controversiis etiam et disputationibus vexatissimum illud est, quod Judæ filio moriens Jacob edidit, cum cæteris quoque filiis futuros s. s. II.

rerum exitus panderet: *Juda, inquit, te lavabunt fratres tui: manus tua in cervicibus inimicorum tuorum; adorabunt te filii patris tui. Catulus leonis Juda, ad prædæ, fili mi, ascendi; respiciens accubasti ut leo, et quasi læna; quis suscitabit eum? Non auferetur sceptrum de Juda, et dux de femore ejus, donec veniat qui mittendus est; et ipse erit expectatio gentium. Ligens ad vineam pullum suum, et ad vitem, ô fili mi, zisnam suam. Lavabit in vino stolam suam, et in sanguine vece pallium suum. Pulchriores oculi ejus vino, et dentes ejus lacte candidiores. Venturi Messie predictionem his inesse constans est et perpetua christianorum omnium opinio. Idem quoque prisorum Judæorum arbitrium fuit. Verum inter utrosque id discriminis interest, quod nondum exitum habuisse vaticinationem hic existimant; illi in Christo Jesu fuisse completam certissimè credunt. At recentiores Judæi nova doctrinæ suæ jam labascentis ac convictæ colligentes præsidia, et christianorum argumenta declinare conantes, aliò clarissimi oraculi deflexerunt sententiam, illamque Messie predictionem his contineri præfractè negarunt. Nos hic illorum, veteriorumque Judæorum, et si quorum par insanitas est, vanitatem oppugnavimus.*

2° Quod ut ordine fiat, præcipue primum et magis probabiles exponende sunt nostrorum interpretum sententia, quibus Judæorum excussis, nostram deinde subjiciemus; ac Judæos demum veritati officios prætereundentes refulemus. Cum multo sint à christianis excogitata vaticiniorum hujus interpretationes, thm quoque occurrunt, vel plurimum roboratæ consensus, vel similiores veri. Prima statuit semper è tribu Judæ existitisse principes, donec Christus Jesus adveniret; non ergo postremum Sedaicam è Judæ tribu sceptrum gessisse, sed transiisse illud ad ipsius posteros, atque in eadem hæc tribu ad Christum usque per Assamonaos perseverasse, quorum suprema inter Judæos potestas erat; his autem ab Herodo sublatæ, à quo et regnum Judaicum usurpatum est, tùm mà defecisse sceptrum de Juda; Assamonaos porro, quos materis paterno genere Levite essent, per matrem tamen Judæ esse prognatos: conjugatas quippe per matrimonium fuisse tribus Levi et Juda, atque id ex sexto capite Exodi probari, in quo Aaron Aminadab filium duxisse uxorem legitur; et ex vicesimo secundo libro Paralipomen posteriori, in quo Joada pontifex, Iliam Joram regis in matrimonio narratur habuisse.

Hujus doctrinæ antesignanus Origenes (Hom. 17, in Gen.), pterosque è Patribus sequaces habuit. Verum validè obtrita ea est à viris eruditiss, quorum in propatulo scriptioes sunt, neque nunc à nobis eas compilari decet. Paucis tantum dicam eam apertè à Jeremiâ jugulari, cuius de Jeconia insigne illud exstat oraculum (Jer., c. 22, v. 30): *Hæc dicit Dominus: Scribe virum istum sterilem, virum qui in diebus suis non prosperabitur; nec enim erit de semine ejus vir qui sedet super solium David, et potestatem habeat ultra in Juda. Adde juxta Thalmudicum scitum nullo numero maternam stirpem censi. Arbitrantur prætereà R. Moses ben Nachman, et R. Bechai, ideò perisso*